

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних інститутів та процесів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАСМЕДІА В ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Політологія. Національна безпека»
Спеціальність 052 Політологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
політичних інститутів та процесів

Протокол № 6 від 30 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Масмедіа в політичному житті суспільства
Викладач (-і)	Матвієнків Світлана Миколаївна
Контактний телефон викладача	+380505833911
Е-mail викладача	svitlana.matviienkiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок, 15.00-16.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Масмедіа в політичному житті суспільства» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 052 «Політологія» для освітньої програми бакалавр «Політологія. Національна безпека», яка викладається у 5 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Зміст даної дисципліни полягає у тому, щоб ввести студентів у галузь знань, об'єктом якої є масмедіа як особливий соціальний інститут зі своїми специфічними функціями</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни є вироблення у студентів конкретних навичок роботи з політичною інформацією: як її безпосереднього представлення у друкованих та аудіовізуальних медіа, так і опосередкованого використання чи стратегічного врахування для успішного функціонування медіальної системи. Усвідомлення та якнайширше й кваліфіковане застосування знань з політичної журналістики є гарантом фахового висвітлення проблем політичної сфери.</p> <p>У цьому контексті основні цілі даного курсу полягають у тому, щоб:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дати студентам потрібні знання з проблематики ролі сучасних масмедіа в політичній системі суспільства; - виробити конкретні навички роботи з політичною інформацією (як її безпосереднього представлення у рамках друкованих та аудіовізуальних ЗМІ, так і опосередкованого використання чи стратегічного врахування для успішного функціонування медіальної системи). - обґрунтувати історію виникнення журналістики, яка покликана задовольняти попит людей на відомості про навколишній світ, а особливо – на новини політичного характеру; - виділити особливості сучасних медіа, що мають суттєві відмінності від колишніх масмедіа; - засвоїти принципи, на яких будуються масмедіа та їх функції, місце і роль у висвітленні політичних процесів і політичних кампаній; - проаналізувати творчу лабораторію журналіста, починаючи із вміння спостерігати політичні процеси, робити в результаті висновки про найбільш значимі теми і добирати потім факти для майбутнього виступу в газеті, журналі, по телебаченню, радіо, Інтернет-виданні, використовуючи найбільш дохідливі та яскраві мовні засоби, жанри; - виявити вплив масмедіа на політичну свідомість громадян. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність	

ІК01 Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у політичній сфері, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних політологічних знань та/або професійної практики. із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК06. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції

СК01. Комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

СК05. Комплексне застосування політологічного мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері, опису, пояснення й оцінювання політичних процесів та явищ у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК07. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу .

Результати навчання

РН01 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН03. Вміти критично мислити у сфері політологічної діяльності.

РН04. Мати навички професійної комунікації, широко використовуючи понятійно-категоріальний апарат політичної науки.

РН08. Вміти використовувати базовий категоріально-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН15. Виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

РН16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12 год / 4 год
--------	----------------

семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год / 6 год
---	----------------

самостійна робота	60 год / 80 год
-------------------	-----------------

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	052 Політологія	3	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Передумови виникнення журналістики	2	2	6
Тема 2. Західні теорії і концепції журналістики	2	2	6
Тема.3. Масмедіа як галузь суспільно-політичної діяльності	2	2	6
Тема 4. Масмедіа та політична свідомість громадян	2	2	7
Тема 5. Вплив масмедіа на формування та функціонування політичної влади	2	2	7
Тема 6. Правові основи діяльності масмедіа	2	2	7
Тема 7. Основні жанри публіцистики з політичних проблем		2	7
Тема 8. Сутність та історія зародження друкованих масмедіа		2	7

й інформаційних агентств.			
Тема 9. Аудіовізуальні масмедіа: специфіка та структура.		2	7
	ЗАГ:	12	18
			60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Структура розподілу балів передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відповіді на семінарських заняттях – 50 балів; 2) написання контрольної письмової роботи – 20 балів; 3) виконання індивідуального завдання – створення та представлення графічної презентації з визначеної проблеми політологічного характеру – 20 балів (з них 10 балів – за проєкт, 10 балів – за представлення). 4) написання тематичних тестів – 10 балів. <p>Загальна кількість – 100 балів.</p> <table border="1" data-bbox="472 674 1347 1167"> <thead> <tr> <th>Оцінка в балах</th> <th>Оцінка в національній шкалі</th> <th>Оцінка за шкалою ECTS</th> <th>Оцінка за залік</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>80-89</td> <td rowspan="3">добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>50-59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26-49</td> <td>незадовільно (з можливістю повторного складання)</td> <td>FX</td> <td rowspan="2">незараховано</td> </tr> <tr> <td>1-25</td> <td>незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	Оцінка в балах	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік	90-100	відмінно	A	зараховано	80-89	добре	B	70-79	C	60-69	D	50-59	E	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	незараховано	1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F
Оцінка в балах	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік																						
90-100	відмінно	A	зараховано																						
80-89	добре	B																							
70-79		C																							
60-69		D																							
50-59	E																								
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	незараховано																						
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F																							
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Виконання письмової роботи передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль 2) написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни. 3) написання письмової роботи передбачає виконання здобувачами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: виявлення розуміння сутності понять і термінів; вміння структурувати основні принципи та методи дослідження; знання теоретичних засад, завдань, методів. <p>Загальна кількість – 20 балів.</p> <p>Контрольна робота на стаціонарі виконується на передостанньому семінарському занятті. Здобувачі заочної форми повинні здати її в електронному вигляді.</p>																								
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо.</p> <p>Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови;</p>																								

	<p>використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки.</p> <p>Робота на семінарських заняттях оцінюється в діапазоні до 100 балів. При переведенні в бали в сумі можна набрати 50 балів.</p> <p>Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> – «відмінно» (90-100 балів) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; – «добре» (70-89 балів) – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; – «задовільно» (50-69 балів) – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; – «незадовільно» (0-49 балів) – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. <p>Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі; візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту, наявність самостійно підготовлених схем і таблиць; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни. Належне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) змісту питань планів семінарських занять. Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей на семінарські питання. 2) індивідуальної роботи. 3) підсумкової контрольної роботи. <p>Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю за умови виконання усіх видів роботи та набору 50 і більше балів.</p>

Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт.</p> <p>Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань.</p>
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними.

Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних 4 пристроїв). Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять Відвідування лекцій та семінарських занять для студентів є обов'язковим. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика курсу передбачає прездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт –вівторок, 15.00 год. – 16.00 год.

Неформальна освіта: Можливе зарахування результатів неформальної освіти у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти: [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(Редакція 3\) \(введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.\)](#)

Можливе зарахування окремих тем через проходження відповідних курсів на дистанційних платформах:

Медіаграмотність: як не піддаватися маніпуляціям?

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/resisting-media-manipulation/>

Цифрові медіа та маркетингові стратегії

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/digital-media-and-marketing-strategies/>

Цифрова безпека журналістів та інших працівників медіа

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/media-digital-safety-training/>

8. Рекомендована література

-Абетка політична. Засоби масової інформації і політика: навчальний посібник. За наук. ред. О.В. Радченка; Редактор- упорядник М. Д. Городок, Вид. 11-е, доп. і перероб. Київ.: Вид-во «Березовська», 2016. 48с.

-Авксентьєва Т. Г. Політика і влада в інформаційну епоху: український контекст : монографія.

- Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 324 с.
- Гончарук-Чолач Т. В. Засоби масової інформації у політичному житті суспільства: навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 252 с.
- Денисюк С. Технологічні виміри політичної комунікації: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2010. 276 с.
- Житарюк Мар'ян Теорії та моделі масової інформації (Масова комунікація) : навч.-метод. Посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 244 с.
- Журналістика та основи редакторської майстерності: Навч. посіб. Рекомендовано МОН/ Жадько В.О. К., 2012. 217 с.
- Іванов В. Ф. Основні теорії масової комунікації і журналістики: навч. посіб.; за наук. ред. В. Різуна. К.: Центр вільної преси, 2010. 258 с.
- Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем: підручник / А. А. Чічановський, О. Г. Старіш. К. : Грамота, 2010. 568 с.
- Куляс І., Головенко Р., Земляна І. ЗМІ та вибори. Саморегуляція, безпека, закони / За заг. ред. Н.Лигачової-Чернолуцької, О. Романюк, Київ, 2018. 100 с.
- Матвієнків С.М. Інформаційний простір сучасної України як складова національної безпеки і суверенітету держави/ Політична наука: теорія, методологія, практика: монографія/ [за ред. Климончука В.Й.]; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника; Факультет іст., політол. і міжнар. відносин.- Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2021. с. 207-225
- Матвієнків С.М. Регіональні ЗМІ: функціональні особливості та вплив на інформаційний простір держави (досвід Івано-Франківщини): монографія / С. М. Матвієнків. Івано-Франківськ Симфонія форте, 2022. 268 с.
- Матвієнків С.М. Засоби масової інформації в політичному житті суспільства / Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 6.030104 «Політологія». Івано-Франківськ: НАІР, 2018. С.62
- Матвієнків С. М., Шмаленко Ю. І., Кольцов В. М. Проблеми та перспективи розвитку національного інформаційного простору України. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. № 37. 2022. С.223-227
- Матвієнків С.М. Регіональні ЗМІ як інструмент формування локальної ідентичності. Політичне життя/ Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця: Видавництво Донецького національного університету імені Василя Стуса. №4, 2017. С.83-86
- Матвієнків С.М. Зв'язки органів місцевої влади з громадськістю (на прикладі Івано-Франківщини). Прикарпатський вісник НТШ. Думка. 2018. №5(49). С.136-145
- Матвієнків С.М. Організація і методи комунікації органів державної влади із засобами масової інформації (на прикладі Івано-Франківської області). Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. Львів, Вип. 19. 2018. С. 162-169
- Матвієнків С.М. Інформаційний простір сучасної України: законодавчий аспект. Держава і право: Збірник наукових праць. Серія Політичні науки. Випуск 83 / Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2019. С. 74-84
- Матвієнків С.М. Роль періодичних видань у розвитку україно-польських відносин на Прикарпатті. Гуманітарні візії. Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2020. Том 6. № 2. С. 34-40
- Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації/ перек. з англ. Оля Возьна, Галина Сташків. Львів: Літопис, 2010. 538.
- Манфред Май. Медіа-політика в інформаційному суспільстві; пер. з нім. В. Климченко та В. Олійник ; за ред. В. Іванова. К.: Акад. укр. преси, Центр вільної преси, 2011. 286 с.
- Михайлин І. Л. Основи журналістики. Підручник. 5-те вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2011. 496 с.
- Приступенко Т.О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності ЗМІ: Навч. посіб. Рекомендовано МОН. К.: Знання, 2011. 351 с.
- Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій [Тексти] / Авт. кол. – За ред. Виртосу. К. Київ: Ін-тут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2018. 260 с.

- Сучасні інформаційні технології: Навч. посібник. 2-е вид., випр., Рекомендоване МОН/Косинський В.І., Швець О.Ф. К., 2012. 318с.
- Хітрова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. 145с.
- Чекмишев О. В. Основи журналістики. Теорія і практика журналістського фаху [Текст]: навч. посіб Київ : Київ. ун-т, 2018. 198 с.
- Чекмишев О. Основи журналістики. К.: ВЦ Академія, 2021.168 с.
- Шпак В. Друковані ЗМІ України: історіографічний аспект//Український інформаційний простір. К.: Київський національний університет культури і мистецтв, 2018. № 1.113-120
- Шмаленко Ю, Матвієнків С. Законодавче врегулювання медійної сфери в Україні як важливий крок України до вступу в ЄС. *Політикус*. Спецвипуск, 2022. С. 136-142
- Matviienkiv, S., & Shmalenko, I. (2022). Mass media of national minorities as a means of national reconciliation in society. *Studia Europaea Gnesnensia*, 24(24), 29–48.
<https://doi.org/10.14746/seg.2022.24.2>
- Svitlana Matviienkiv, Kobets Yuliia. Social media and public media organizations in presidential election campaign 2019. *Evropský politický a právní diskurz*. 2019. Vol. 6. Iss. 4. P. 80-88
- Svitlana Matviienkiv, Olha Anisimovych –Shevchuk. Influence of external and internal factors on the information space of modern-day Ukraine. *Studium Europy Środkowej i Wschodniej*. Kutno: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Krajowej w Kutnie, Wydział Studiów Europejskich, 2019. № 11. S. 149-164.
<https://produccioncientificaluz.org/index.php/cuestiones/article/view/40690>
- Klymonchuk, V., Matviienkiv, S., Boychuk, I., Dotsiak, I., & Trebyk, L. (2023). The role of mass media in the information security public management system: El papel de los medios de comunicación en el sistema de gestión pública de la seguridad de la información. *Cuestiones Políticas*, 41(78), 612-627. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.42>

Світлана Матвієнків,
доцент кафедри політичних інститутів та процесів